

Sygn. akt III Ca 1463/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Mirella Szpyrka (spr.)

Sędzia SO Barbara Braziewicz

SR (del.) Maryla Majewska - Lewandowska

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2017 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa H. K. i K. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o przywrócenie stanu zgodnego z prawem

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 25 maja 2016 r., sygn. akt I C 750/13

1. prostując zaskarżony wyrok w części wstępnej przez oznaczenie pozwanego jako: (...) Spółkę Akcyjną w W., oddala apelację;

2. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 2.400 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Maryla Majewska - Lewandowska SSO Mirella Szpyrka SSO Barbara Braziewicz

Sygn.akt IIICa 1463/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy oddalił powództwo K. K. i H. K. o przywrócenie stanu zgodnego z prawem przez nakazanie pozwanemu (...) SA w W., aby na własny koszt usunął z ich nieruchomości położonej w Ł., działka (...), posadowiony na niej gazociąg wysokiego ciśnienia dn150/pn, relacji O.-R.. O kosztach postępowania Sąd orzekł na zasadzie art.98 kpc i art.113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na ustaleniu przebiegu wskazanego w pozwie gazociągu przez działkę powodów - znajdującą się na terenie obiektów produkcyjnych, składów i magazynów - na odcinku 81,20 m, w sposób przecinający działkę w poprzek. Z ustaleń Sądu wynika również, iż za zgodą powodów-zamieszkujących od 1981r. na stałe w Niemczech - nieruchomość wykorzystywana jest przez użytkowników pod uprawę, a zgodę na posadowienie gazociągu i wykonywanie wszelkich prac związanych z jego budową wyraził w dniu 11 lipca 1992r. użytkujący nieruchomość P. M.. Pozwany jest właścicielem spornego gazociągu nabytego od (...) SA 4 października 2010r., przy czym jego eksploatację prowadził już przed tą datą. Gazociąg wybudowany został na mocy porozumienia pomiędzy zarządem

Gminy G. a zarządem Miasta W., w celu zapewnienia dostawy gazu na użytek gmin G. i W.. Gmina G. jako inwestor bezpośredni, wydzieliła z budżetu miasta środki finansowe, wójt Gminy ustalił wskazania lokalizacyjne dla sieci gazociągowej rozdzielczej w G. i decyzją z 9 września 1992r. - lokalizację inwestycji budowlanej tj. budowy sieci rozdzielczej gazowej oraz warunki realizacji inwestycji, a Kierownik Urzędu Rejonowego w W. decyzją z 31 marca 1993r. zatwierdził plan realizacyjny i udzielił pozwolenia na budowę sieci średnioprężnej w sołectwie G. zgodnie z projektem technicznym.. Gazociąg stanowi jedynie źródło zasilania stacji G. i brak możliwości jego usunięcia z rejonu w obrębie, którego położona jest działka powodów; odbiorcy zostaliby odcięci od dopływu gazu do ich nieruchomości. Szerokość strefy kontrolowanej gazociągu w przypadku lokalizowania obiektów przemysłowych winna wynieść 40mb, zaś w przypadku budynków wolnostojących niemieszkalnych - 30 mb. W strefie kontrolowanej nie mogą rosnąć drzewa w odległości mniejszej niż 2 m od gazociągu o średnicy do DN 300 włącznie i 3 m od gazociągu o średnicy > niż 300, licząc od osi gazociągu do pni drzew. Wszelkie prace w tych strefach mogą być prowadzone tylko po wcześniejszym uzgodnieniu sposobu ich wykonywania z właściwym operatorem sieci. Ewentualne przesunięcie gazociągu generowałoby znaczne koszty i konieczność wszczęcia skomplikowanych procedur związanych z uzyskaniem kolejnych decyzji administracyjnych. Orientacyjny koszt przesunięcia gazociągu to 171 040 zł (koszt budowy -138 040 zł, koszt zasilania ze stacji G. – 25 000 zł, koszt prac włączeniowych – 8 000 zł). Z uwagi na brak możliwości zasilania stacji sieci gazowej w sposób alternatywny, by umożliwić ciągłość dostawy gazu należałoby wykonać sieć prowizoryczną wzdłuż istniejącej lub zasilac stację z cystern gazu sprężonego. Aktualna wartość rynkowa 1 m² gruntu stanowiącego własność powodów , a zajętego pod gazociąg, to 39,89 zł. W dniu 10 lipca 2012r. powodowie zwrócili się do pozwanego o ustanowienie służebności przesyłu na ww. nieruchomości, a w dniu 8 października 2012r. na nieruchomości powodów doszło do spotkania stron. W jego toku powodowie domagali się ustanowienia na rzecz pozwanej służebności przesyłu , a na swoją rzecz wypłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. W piśmie z 19 marca 2013r. pozwany zaproponował powodom ustanowienie służebności za wynagrodzeniem 532 zł. Pismem z 19 kwietnia 2013r. powodowie wezwali pozwanego do usunięcia gazociągu z nieruchomości. Przed Sądem Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim pod sygnaturą akt INs 802/13 toczy się postępowanie z wniosku (...) SA w W. z udziałem K. K. i H. K. o ustanowienie służebności przesyłu. Postępowanie znajduje się na etapie zmierzającym do ustanowienia tej służebności.

W tak ustalonym bezspornym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo wywodzone z art.222 § 2 kc za nieuzasadnione z uwagi na brak bezprawności zachowania pozwanego, który sporny gazociąg wybudował zgodnie z obowiązującymi przepisami i na podstawie ostatecznych decyzji administracyjnych, które w żaden sposób nie zostały wzruszone. Sąd w postępowaniu cywilnym nie jest uprawniony do badania ich zgodności z prawem .Wprawdzie akt administracyjny nie jest tytułem do zajmowania cudzego gruntu, ale właśnie w związku z tym toczy się postępowanie o ustanowienie służebności przesyłu. Nie podzielił przy tym Sąd Rejonowy stanowiska powódki co do dowiedzenia się przez nią o przebiegu gazociągu dopiero w dniu 10 lipca 2012r. uznając, iż niewiarygodnym jest by korzystający z działki za zgodą powodów P. M., nie przekazał powodom tej informacji, a sama powódka na nieruchomości znalazła się dopiero po 20 latach od wyjazdu z kraju, mimo iż powodowie do kraju przyjeżdżają. P. M. nie żyje zatem odebranie od niego oświadczenia nie było możliwe. Wyrażona natomiast przez niego zgoda została zakwestionowana przez powodów dopiero po 20 latach od jej udzielenia. Roszczenie powodów Sąd Rejonowy uznał również za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego stwierdzając, iż istnieje wprawdzie potencjalna możliwość przesunięcia gazociągu poza działkę powodów lecz koszty tej inwestycji są niewspółmiernie wysokie do wartości rynkowej nieruchomości powodów.

Wyrok w całości zaskarżyli powodowie.

Zarzucili naruszenie prawa materialnego, a to : art.222 § 2 kc - poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż ostateczne decyzje administracyjne, stanowiące podstawę budowy gazociągu wyłączają bezprawność naruszenia prawa własności, przysługującego powodom w stosunku do przedmiotowej nieruchomości, w sytuacji gdy decyzja administracyjna nie może stanowić podstawy do naruszenia prawa własności na gruncie cywilnoprawnym, a samo złożenie wniosku o ustanowienie służebności potwierdza bezprawność jego naruszenia uzasadniającą ochronę negatywną realizowaną w drodze powództwa wytoczonego przez powodów oraz poprzez przyjęcie, iż powołanie się

na interesy odbiorców legitymuje pozwanego do naruszenia prawa własności powodów w sytuacji gdy okoliczność ta nie ma znaczenia dla legalności działania pozwanego, który powinien realizować zamierzone cele gospodarcze z poszanowaniem praw osób trzecich – powodów oraz art.5 kc - poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż koszty usunięcia gazociągu określone przez biegłego, uzasadniają przyjęcie niezgodności roszczenia powodów z zasadami współżycia społecznego w sytuacji gdy koszt usunięcia gazociągu w świetle faktu, iż pozwany posadził gazociąg bez zgody właścicieli na korzystanie z gruntu, świadczy o naruszeniu zasad współżycia społecznego przez pozwanego, a nie powodów, co uniemożliwia skorzystanie z ochrony wynikającej z dyspozycji art.5kc. Nadto skarżący podnieśli naruszenie prawa procesowego, a to art.233 kpc poprzez uznanie, iż zeznania powodów nie są wiarygodne w sytuacji gdy były one spójne, konsekwentne i logiczne, a sam fakt podziemnego przebiegu gazociągu bez widocznych elementów napowietrznych oraz wyrażenie zgody przez osobę nieuprawnioną, potwierdza wiarygodność złożonych zeznań, które to naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy albowiem doprowadziło do sprzeczności ustaleń Sądu z zebraniem materiałem dowodowym polegającej na uznaniu, iż wyrażenie zgody przez osobę całkowicie nieuprawnioną, jaką był użytkownik P. M., pozwala domniemywać, że działał on z upoważnienia właścicieli w sytuacji gdy przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie przewidują domniemania w zakresie umocowania osoby fizycznej do działania w cudzym imieniu, a nadto w sytuacji gdy okoliczność ta powinna być udowodniona przez stronę, która wywodzi z niej korzystne skutki prawne – pozwanego.

W oparciu o powyższe zarzuty powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie dzielając stanowisko Sądu Rejonowego wyrażone w pisemnych motywach rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Apelacja powodów nie jest zasadna.

Poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne są prawidłowe i trafnie przyjęte zostały za podstawę rozstrzygnięcia. Kwestionowanie ich przez powodów w drodze zarzutu naruszenia art.233 kpc nie może odnieść oczekiwanego skutku.

Naruszenia prawa procesowego ww. zakresie skarżący upatrywali w wadliwej ocenie zeznań powódki przez Sąd Rejonowy. Prócz odmiennej oceny tych zeznań – jako jasnych, spójnych i logicznych - powodowie nie wskazali w apelacji jednak na czym naruszenie to miałyby polegać. Tymczasem dla skutecznego podniesienia zarzutu naruszenia art.233 kpc niezbędne jest wskazanie przyczyn, które dyskwalifikują postępowanie Sądu w zakresie ustaleń. Tylko bowiem w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona. Apelujący winien więc wskazać, jakie kryteria oceny zostały naruszone przez Sąd Rejonowy przy analizie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im taką moc przyznając. Takiej argumentacji apelacja nie zawiera.

Za bezskuteczny należało uznać tym samym podniesiony przez powodów zarzut sprzeczności ustaleń Sądu z zebraniem materiałem dowodowym wywodzony z naruszenia art.233 kpc w powyższym zakresie.

Z tych względów ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny przyjęty został przez Sąd Okręgowy za podstawę oceny podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Nie podzielił Sąd Okręgowy stanowiska powodów co do naruszenia przez Sąd Rejonowy art.222 § 2 kpc.

Stosownie do brzmienia tego przepisu przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób, aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń. Żądanie przywrócenia stanu zgodnego z prawem w ramach roszczenia

negatoryjnego, wymaga zatem stwierdzenia po stronie osoby korzystającej z rzeczy bezprawności zachowania, przy czym przypisanie bezprawności odnosi się do momentu wkroczenia w sferę uprawnień właściciela (uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego: z 30 stycznia 2009 r., II CSK 461/08, z 29 kwietnia 2009 r., II CSK 560/08).

W rozpoznawanej sprawie powodowie nie wykazali bezprawności działania pozwanego. Inwestycja polegająca na ułożeniu sieci gazowej w części podziemnej nieruchomości należącej do powodów, zrealizowana została w latach 90. Podzielając – w ślad za Sądem Rejonowym – stanowisko powodów, iż zgodność budowy z wymaganiami prawa budowlanego nie przesądza zasadności roszczenia negatoryjnego stwierdzić należy, iż skarżący przez 20 lat tolerowali na swoim gruncie posadowione urządzenia gazownicze bez domagania się od pozwanego jakichkolwiek dokumentów poświadczających uprawnienia do gruntów albo też świadczeń pieniężnych z tytułu korzystania z nich. Nie kwestionowali istniejącego, a przedstawionego przez nich dopiero w toku postępowania przed Sądem Rejonowym, oświadczenia P. M.. Zauważyć przy tym należy, iż dokument ten nie funkcjonuje w dokumentacji pozwanego. Nie zgłaszali zastrzeżeń w 2008-2009r., kiedy to powódka - jak wynika z jej zeznań - zlecała wycenę nieruchomości, a przebieg gazociągu zaznaczony był na planie zagospodarowania przestrzennego. Nie sposób także uznać aby w sytuacji determinowania działań P. M. co do sposobu korzystania z nieruchomości i prowadzonej uprawy zgodą powodów, inwestycja w swoim rozmiarze tak znaczna jak posadowienie gazociągu, prowadzona na przestrzeni kilku lat, pozostawała poza wiedzą i co więcej- zgodą powodów.

W orzecznictwie sądowym oraz w literaturze przedmiotu jednolicie jest prezentowany pogląd, że długotrwałość stanów faktycznych, w tym przypadku niezakłóconego korzystania z nieruchomości przemawia za oceną tego stanu rzeczy jako odpowiadającego prawu.

Jednocześnie podziela Sąd Okręgowy stanowisko Sądu Rejonowego, iż w rozpoznawanej sprawie należy mieć na uwadze także konsekwencje zmian, do których dochodzonym żądaniem zmierzają powodowie. Zmiany te w przypadku uwzględnienia powództwa byłyby niemożliwe do zaakceptowania ze względu na ważny interes publiczny. Własność jest bowiem prawem bezwzględnym, ale nie absolutnym, a jej granice wyznacza art. 140 kc.

Usunięcie gazociągu groziłoby przerwą w dostawie gazu dla dużych miejscowości. Pociągnęłoby za sobą koszty niewspółmierne z punktu widzenia wartości samej nieruchomości powodów. Nadto - jak stwierdził to Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 września 2006r., wydanym w sprawie o sygnaturze akt II CSK 112/06 (Monitor Prawniczy 19/2006) - właściciele gruntów, na których znajdują się urządzenia przesyłowe muszą się liczyć z możliwością ustanowienia służebności gruntowej na rzecz przedsiębiorstwa, oczywiście za odpowiednim wynagrodzeniem, ustalonym według kryteriów wskazanych przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 17 czerwca 2005r., wydanej w sprawie o sygnaturze akt III CZP 29/05 (OSNC rok 2006, nr 4, poz. 64). Istotne jest także, że powodowie jako właściciele nieruchomości jedynie hipotetycznie zostali ograniczeni w wykonywaniu swego prawa. Działka nadal w zakresie wynikającym z jej klasyfikacji może być wykorzystywana w sposób dotychczasowy. Co więcej Sąd Najwyższy przyjął, że w określonych sytuacjach (istnienie urządzeń przesyłowych o publicznym znaczeniu) wskazanie konkretnej lokalizacji budynku, która koliduje z przebiegiem tych urządzeń, przy możliwości lokalizacji bezkolizyjnej, stanowić może nadużycia prawa. W innym orzeczeniu Sąd Najwyższy wskazuje także, że roszczenie z art. 222 § 2kc może stanowić nadużycia prawa, gdy właścicielowi przysługują inne uprawnienia wobec posiadacza, które są dla niego mniej dotkliwe, a jednocześnie nie naruszają w danym stanie stosunków, interesów właściciela. Powodowie mogą bowiem, co zresztą czynią, dochodzić także uprawnień przewidzianych w art. 224-225 kc (uchwała Sądu Najwyższego z 17 czerwca 200 r., sygn. akt III CZP 29/05, OSNC rok 2006, nr 4, poz. 64 wyrok Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2005r., sygn. akt III CK 684/04, wyrok Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2004r., sygn. akt IV CK 502/03).

Wprawdzie istnieje w rozpoznawanej sprawie teoretyczna możliwość przeniesienia urządzeń gazowniczych na działkę sąsiednią, ale to z kolei ograniczałoby uprawnienia właściciela tej działki. Przerzucenie zaś na innych właścicieli gruntów, które do tej pory nie były „obciążone” tymi urządzeniami, konieczności znoszenia ograniczeń z tym związanych, uznane być musi za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i to zwłaszcza w sytuacji, w której powodowie akceptowali istnienie urządzeń przesyłowych na własnej działce. Możliwości takiej byłoby natomiast

pozbawieni właściciele nieruchomości, na które przeniesione by być miały urządzenia przesyłowe, co uwzględniałoby jedynie interesy powodów, które są obecnie zagrożone jedynie hipotetycznie.

Z tych względów Sąd Okręgowy podziela w całości rozważania Sądu I Instancji, który ocenił żądanie powodów jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Istniejący między stronami konflikt bez wątpienia można rozwiązać przez ustanowienie, oczywiście za wynagrodzeniem, służebności przesyłu, która uregulowałaby prawa strony pozwanej do korzystania z określonej części nieruchomości należącej do powodów.

Mając powyższe na uwadze apelację powodów oddalono na zasadzie art.385 kpc prostując z urzędu w komparycji zaskarżonego wyroku oznaczenie strony pozwanej jako (...) SA w W., stosownie do treści przedstawionego w sprawie odpisu KRS (art.350 § 3 kpc).

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art.98 § 1 i 3 kpc w zw. z § 2 pkt.5 i § 10 ust.1 pkt.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2016.1804).

SSR (del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Mirella Szpyrka SSO Barbara Braziewicz